

Třetí svazek Drobných klepů navazuje na Drobné klepy I a II a doplňuje současně svým politickým obsahem řadu fejetonů soustředěných ve svazcích Česká společnost III a IV. Proti oběma předcházejícím svazkům Drobných klepů je jeho časové ohraničení, léta 1875—1878, dáno nejen politickou situací domácí (vstup mladočeských poslanců do zemského sněmu českého koncem roku 1875 a skončení politiky pasívního odporu na podzim roku 1878), ale i světovou (povstání v Bosně a Hercegovině, politické změny v Turecku, válka srbsko-turecká, berlínský kongres). Svazek je tak nejen pestrou mozaikou pražského denního života, ale zároveň také dokumentem stranických bojů mezi oběma křídly české buržoazie — mezi nově se ustavivší stranou mladočeskou, usilující zachovat politickému programu rysy demokratismu a svobodomyslnosti, a mezi liberální stranou staročeskou, spjatou otevřeně s feudálními a klerikálními politickými silami. Fejetony v tomto svazku konečně zachycují i odraz balkánských událostí v českém životě a změnu ovzduší, kterou přinášel, — především opětý vzrůst rusofilství a slavjanofilství v české buržoazně demokratické společnosti.

Svazek obsahuje celkem 110 fejetonů, otištěných vesměs v Národních listech a označených Nerudovou značkou Δ . Na rozdíl od předchozích svazků nedoplňujeme u fejetonů bez názvu tituly, řídíce se v tom fejetonem z 23. dubna 1876: „Nikdy teď nepíšu po titulním datum nedělního fejetonu do závorky ‚obsah‘...“ V obsahu a ve vysvětlivkách používáme místo nich incipitů.

Základním textem našeho vydání je znění Národních listů (dále jen NL). Přejímáme však do něho Nerudovy korektury, provedené obyčejnou tužkou přímo na vystřižených fejetonech, dochovaných v Herrmannově a Nerudově pozůstalosti v Literárním archívu Národního muzea (srov. DK II, str. 409). Jsou to tato místa (nejprve uvádíme text Nerudou vykorigovaný, za závorkou původní znění časopisecké):

28, 10 v láku!] a láku!; **36, 6 v č navíc odstavec:** Teď, kdybych našel nějaký slušný stylistický přechod, promluvil bych raděj ještě o pražských ovocnářkách. Ono je o přechod vůbec nějaký ovšem hej! Mluvil jsem o kouření; kdo kouří, nejí, jak známo, rád ovoce; kdo nejí ovoce, nechodí, jak známo, na Ovocný trh; na Ovocném trhu jsou ale, jak známo, ovocnářky — a ty ovocnářky měly tyto dny schůzi a usnesly se, že budou žádat, aby také ony směly prodávat své vonné a chutné zboží v nedělní čas po celý den. Rozumná myšlenka, člověk se musí divit, že si neproklestila dráhu již dávno! Může-li se v neděli sázet do lutrie po celý den, mohou-li módní krámy vyvěšovat také v neděli ven do ulice ty „žíněné honzíky“, strašnou tu vymoženost nejnovější módy dámské, proč by nemohl být na odiv

vystaven ten úsměvný, krásný boží dar! Myslím, že zvláště těm třídám, které mimo neděli si po městě nevyjdou, bude bohatě obsazený Ovocný trh víc než jen vítanou podívanou. Také pro to bych hlasoval, aby i trh květinářský trval po celé svátky. Ale ovoce předchází. „Na růži možno napsat báseň, do jablka ale možno kousnout!“; 55, 21 O jé!] Ó je!; 56, 16 a přec když] když; 158, 15 nebál] bránil; 281, 5 arcí přece] ale přece; 361, 10 opravdových] veselých; 363, 12 čtvernásobné vykoupení] čtvernásobná náprava.

Str. 233, ř. 3—8 tiskneme podle Herrmannova vydání. V Herrmannově pozůstalosti je totiž exemplář s Herrmannovou poznámkou, upozorňující na vlastní úpravu Nerudovu. Úvodní část „Shakespeare kdesi napsal... stydět!“ není v časopise, ale na ř. 21 za „mráz tělem běží.“ je tam navíc: „A mohl bych zde citovat dotýčný výrok... stydět.“ (u nás ř. 5—8).

Při úpravě textu jsme se řídili zásadami předchozích svazků. Pravopis upravujeme podle Pravidel z r. 1957 a přijímáme z nich, kde je dvojitá možnost, progresivnější způsob psaní.